חודש כסלו –זלזלת הקנוקנות

שיר ורד shir20@gmail.com

זלזלת הקנוקנות *Clematis cirrhosa* הינה מטפס ממשפחת הנוריתיים הגדל בחורשים ובבתות בחבל הים תיכוני. הצמח נפוץ למדי ובולט בפריחתו המיוחדת בתחילת החורף.

הסוג ***זלזלת*** הינו סוג גדול ובו בין 200 ל 300 מינים, מתוכם רק 2 גדלים בארץ והם *זלזלת הקנוקנות* ו*זלזלת מנוצה*. קל להבדיל בין שני המינים לפי תקופות הפריחה והפרי שלהם, ***זלזלת הקנוקנות*** פורחת בתחילת החורף ומפיצה פירות באביב, ואילו ***זלזלת מנוצה*** פורחת באביב המאוחר ובתחילת הקיץ ומפיצה פירות במהלך הקיץ ותחילת הסתיו. שלא בעונות הפריחה והפרי ניתן להבחין ביניהם לפי צורת העלים: ב***זלזלת הקנוקנות*** לרוב עלים פשוטים ומשוננים (תמונה 1), אך בעת הלבלוב מופיעים גם עלים תלתניים; ב***זלזלת מנוצה*** – העלים תמיד מורכבים עם שלושה עד חמישה עלעלים, לרוב תמימים.

תמונה 1. זלזלת הקנוקנות -עלים פשוטים ומשוננים בצמח המטפס על סלעים. צילם: שיר ורד ©

ל***זלזלת הקנוקנות*** יש 4 עלי עטיף כותרתיים רחבים בצבע לבן עד קרם ירקרק. כמו ליתר בני משפחתה, ל***זלזלת הקנוקנות*** הרבה אבקנים ועמודי עלי (תמונות 5,2). הפרי מורכב ממספר רב של פרודות לא מאוחות הנושאות בראשן את עמודי העלי.

תמונה 2. זלזלת הקנוקנות – עטיף בצבע קרם, אבקנים מרובים. צילם: שיר ורד ©

אבר הטיפוס העיקרי של ה***זלזלת*** הן פטוטרות העלים המסתלסלות על גבי עצים ושיחים והופכות בהמשך לקנוקנות הנכרכות בצמח המארח. *לזלזלת* יכולת לטפס לא רק על צמחים אחרים אלא גם על סלעים, דרדרות ומצוקים (תמונות 4,3).

תמונה 3. זלזלת הקנוקנות – צמח מטפס על עץ ברוש. צילם: שיר ורד ©

תמונה 4. זלזלת הקנוקנות – צמח מטפס על סלעים צילם: שיר ורד ©

לפרחי ***זלזלת הקנוקנות*** התאמה מיוחדת לפריחה בתקופת החורף. הפרח נוטה כלפי

מטה (תמונה 5), ועלי הכותרת הרחבים מגינים על אברי הרביה מפני הגשם. זאת בניגוד למיני *זלזלת* אחרים פורחי אביב וקיץ כמו *זלזלת מנוצה* שבהם עלי הכותרת צרים והפרח נוטה כרגיל כלפי מעלה או לצדדים. עמוד העלי בעל השערות המנוצות נשאר על גבי הפרודה ומסייע להפצה למרחק באמצעות הרוח (תמונה 6).

תמונה 5. זלזלת הקנוקנות – פרחים נוטים כלפי מטה. שימו לאבקנים ולעליים המרובים.
צילם: שיר ורד ©

תמונה 6. זלזלת הקנוקנות – פרודות מנוצות.
צילם: שיר ורד ©

==========

כל הזכויות שמורות ל"כלנית" ©

ציטוט: ורד, ש. 2014. צמח חודש כסלו – זלזלת הקנוקנות, כתב-עת "כלנית" מספר 1.
https://www.kalanit.org.il/?p=618